

วรรณกรรมสุบินกุมาร: การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ
Literary work on Subin Kuman: A Comparative study

อภิชนา แก้วอุทัย¹
Apichaya Kaewuthai
จอมขวัญ สุทธินนท์²
Jomkwan Sudhinont

Abstract

The objectives of this comparative study of the literary work on Subin Kuman were: to investigate the general aspects, and the literary and social values of Subin Kuman in the version of Wat Phikunthong, Muang District, Ratchburi Province (the original Samut Thai copy); and to compare it with Subin Jataka of Phra Lak Ekthammo's version (Kasem Khanapkaew, 2005), and an old version of Subin Kumar of a writer of Muang Nakhon Si Thammarat (Promotion Unit, Thai Culture Promotion Center, 1977).

The results of the study revealed that the general aspects of the Wat Phikunthong version were: it was named after the main character's name; the content provided thoughts about Buddhism focusing on the importance of ordination focusing on passing down Buddhism. Regarding literary values, it was found that the core of the story was the result merit of ordination which has long been instilled in the soul of Buddhists. In terms of social values, two types of tradition were found. 1) Traditions about life, namely, tradition about birth, child-encouragement-boosting ceremony, baby-naming tradition, and ordination tradition; and 2) Social traditions, namely Songkran tradition. When comparing the three versions of Subin Kuman, it was found that the Wat Phikunthong version was different from the other two versions in several ways, namely, the background of the story, names of the characters, and details of some parts of the story. However, some similarities were found which were the values of the writing, and the literary and social values. No evidence was found about the authors of all the three versions of Subin Kuman and the time when they were written.

---

¹⁻² อาจารย์ ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
Lecturer, Department of Education Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University,
Hat Yai Campus.

Keywords: Subin Kuman, comparison

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบวรรณกรรมสุบินกุมาร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป คุณค่าด้านวรรณกรรมและสังคมของวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ต้นฉบับสมุดไทย) และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองฯ กับสุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม (เกษม ขนาบแก้ว, 2548) และสุบินล้านนวก้าววรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช (หน่วยประเคราะห์ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย, 2520) ในประเด็นที่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองพบว่า มีการตั้งชื่อเรื่องตามชื่อตัวเอกของเรื่อง เนื้อหาให้แง่คิดเกี่ยวกับเรื่องศาสนา มุ่งชักจูงใจให้เห็นความสำคัญของการบวชเพื่อจะได้สืบทอดศาสนา ผลการศึกษาคุณค่าด้านวรรณกรรมพบว่า แก่นหลักของเรื่องคืออานิสงส์ของการบวชซึ่งเป็นความเชื่อที่ฝังอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชนมาช้านาน ส่วนคุณค่าด้านสังคมพบว่า ประเพณีที่ปรากฏในสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ได้แก่ ประเพณีการเกิด ประเพณีการทำขวัญเด็ก ประเพณีการตั้งชื่อเด็กและประเพณีการบวช และ 2) ประเพณีเกี่ยวกับสังคม ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์และเมื่อเปรียบเทียบสุบินกุมารทั้งสามสำนวน จะเห็นว่าสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองมีความแตกต่างกับสุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินล้านนวก้าวหลายประเด็น ได้แก่ ที่มาของเรื่อง ชื่อตัวละคร รายละเอียดบางตอนของเนื้อเรื่องในส่วนที่เหมือนกัน คือ ธรรมเนียมนิยมในการแต่ง คุณค่าด้านวรรณกรรมและสังคม ส่วนในด้านผู้แต่งและสมัยที่แต่งนั้น สุบินทั้งสามสำนวนยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด

คำสำคัญ: สุบินกุมาร การเปรียบเทียบ

บทนำ

ปัจจุบันคนไทยห่างจากวัดและศาสนาอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจด้วยเหตุผลหลายประการ จะด้วยเหตุผลจากหน้าที่การงานที่สูงขึ้นจนทำให้ไม่มีเวลาก็ดี หรือแนวความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนาที่เปลี่ยนไปของคนไทยยุคใหม่ก็ดี แต่วรรณกรรมทางพุทธศาสนาของไทยก็ยังคงได้รับการกล่าวอ้างถึงและอยู่ในใจของคนไทยเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมที่แสดงถึงความรุ่งเรืองของพุทธศาสนา เช่น ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง นางนพมาศ โคลงนิราศทริภุญไชย และปุดโนเวลาคำฉันท์ เป็นต้น วรรณกรรมที่แทรกคำสอนของพุทธศาสนา เช่น ชาดกต่างๆ ไตรภูมิภิกขาและลิลิตพระลอ เป็นต้น และวรรณกรรมที่บันทึกประวัติศาสตร์

และสาวกในพระพุทธศาสนา เช่น พระปฐมสมโพธิกถา มหาเวสสันดรชาดก มหาชาติคำหลวง และกาพย์มหาชาติ เป็นต้น วรรณกรรมพุทธศาสนาเหล่านี้ถ่ายทอดเรื่องราวความเชื่อทางพุทธศาสนาอันจะช่วยสมานสันติในหมู่คณะได้โดยผ่านการร้อยเรียงถ้อยคำและกลวิธีของกวี ซึ่งถือเป็นศิลปะ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าถึงอรรถรสของพระธรรม

การศึกษาวรรณกรรมศานานอกจากจะได้อรรถรสของเรื่องราวในท้องเรื่องและความเชื่อต่างๆ ทางพุทธศาสนาแล้ว ผู้ศึกษายังได้รับประโยชน์ด้านอื่นๆ อีกนานับการ เช่น ได้ความรู้ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม แนวความคิดของบุคคล ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ เป็นต้น สุนิบกุมารเป็นวรรณกรรมศาสนา เรื่องหนึ่งที่แพร่หลายปรากฏอยู่ทั่วไปในประเทศไทย แต่พบมากในจังหวัดทางภาคใต้ เช่น ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง และพังงา (วงศ์ เชาวนะทวี, 2524 อ้างถึงใน วิโรจน์ ผดุงสุนทรารักษ์, 2526, น. 2) จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารพบว่าสุนิบกุมารฉบับต่างๆ แต่งเป็นกาพย์มีเนื้อเรื่องสั้นๆ เหมือนกันทั้งสิ้น ทั้งนี้ เกษม ขนาบแก้ว (2548, น. 3) กล่าวว่า เรื่องสุนิบนี้ จะเรียกชื่อต่างกัน เช่น สุนิบ สุนิบกุมาร สุนิบคำกาพย์ สุนิบสำนวนเก่า สุนิบชาดก ฯลฯ ซึ่งขุนอาเทศคดี สันนิษฐานว่าผู้แต่งเรื่องสุนิบคือพระครูวินัยธร ตำบลนา อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช ซึ่งมีชีวิตอยู่ร่วมสมัยเดียวกับพระยาตรังคือสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์และพระราชบัญญัติฯ ปรากฏว่าวรรณกรรมเรื่องนี้ เคยเป็นหนังสือคัดอ่านของชาวบ้านภาคใต้ในยุคก่อนที่จะมีโรงเรียน

ปัจจุบันหอสมุดแห่งชาติมีต้นฉบับสุนิบกุมารอยู่ 15 สำนวน วัดราชธาวิวาสมี 1 สำนวน ศูนย์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบันคือสถาบันทักษิณคดีศึกษา มี 1 สำนวน วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราชมี 6 สำนวน (วิโรจน์ ผดุงสุนทรารักษ์, 2526, น. 28-35) สุนิบกุมารฉบับวัดพิบูลทอนเบิกจังหวัดพัทลุง 1 สำนวน สุนิบชาดกฉบับพระหลาก เอกธมโม 1 สำนวน (เกษม ขนาบแก้ว, 2548, น. 3-4) ที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีมี 1 สำนวน และผู้วิจัยได้ค้นพบสุนิบกุมารที่วัดพิบูลทอน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี อีก 1 สำนวน แต่ละสำนวนข้างต้นมีเนื้อเรื่องใกล้เคียงกัน มีส่วนที่แตกต่างกันบ้างในรายละเอียดปลีกย่อย เช่น ชื่อของตัวละคร หรือเหตุการณ์บางอย่าง เป็นต้น

ทั้งนี้สุนิบกุมารฉบับต่างๆ นั้นส่วนใหญ่จะมีการพิมพ์เผยแพร่ และมีการนำมาศึกษาวิเคราะห์บ้างแล้ว เช่น สุนิบสำนวนเก่าวรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช (หน่วยประเคราะห์ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย, 2520) สุนิบคำกาพย์ (กรมศิลปากร, 2509) สุนิบชาดกฉบับพระหลาก เอกธมโม (เกษม ขนาบแก้ว, 2548) เป็นต้น แต่เรื่องสุนิบกุมารฉบับวัดพิบูลทอน จังหวัดราชบุรี ยังไม่มีผู้ใดนำมาพิมพ์เผยแพร่และศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบ สุนิบกุมารฉบับวัดพิบูลทอน กับสุนิบชาดกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุนิบสำนวนเก่าวรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งมีเนื้อหาเหมือนกับสุนิบคำกาพย์เกือบทั้งเรื่อง เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างสุนิบกุมารที่ปรากฏในภาคใต้กับสุนิบกุมารที่ปรากฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การแพร่กระจายของเรื่อง ตลอดจนการศึกษาในเชิงวรรณกรรมและสังคม

อนึ่ง ผู้วิจัยเห็นว่านอกจากจะได้รับความสะดวกจากการศึกษาเรื่องสุบินกุมารแล้วยังช่วยเพิ่มพูนความรู้เชิงวรรณกรรม ไม่ว่าจะเป็นแก่นเรื่อง ฉาก และตัวละคร ตลอดจนช่วยเตือนใจให้ชาวพุทธศาสนิกชนสำนึกถึงบาป บุญ คุณ และโทษ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี รวมถึงความเชื่อของชาวไทยเป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป คุณค่าด้านวรรณกรรมและสังคมของวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ต้นฉบับสมุดไทย) และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองฯ กับสุบินชาติถนฉบับพระหลาก เอกธมฺโม (เกษม ขนบแก้ว, 2548) และสุบินสำนวนแก้ววรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช (หน่วยประเคราะห์ศุณย์สังเสริมวัฒนธรรมไทย, 2520) ในประเด็นที่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านข้อมูล

ศึกษาวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมาร จำนวน 3 ฉบับ คือ

1.1 สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ต้นฉบับสมุดไทย)

1.2 สุบินชาติถนฉบับพระหลาก เอกธมฺโม (เกษม ขนบแก้ว, 2548)

1.3 สุบินสำนวนแก้ววรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช (หน่วยประเคราะห์ศุณย์สังเสริมวัฒนธรรมไทย, 2520)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ศึกษาสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ในประเด็น

2.1.1 ลักษณะทั่วไป ได้แก่ ภูมิหลังของวรรณกรรมสุบินกุมาร เนื้อเรื่องย่อ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง และสมัยที่แต่ง จุดมุ่งหมายในการแต่ง และความแพร่หลายของเรื่องสุบินกุมาร

2.1.2 วิเคราะห์ในเชิงวรรณกรรม ได้แก่ ธรรมเนียมนิยมในการแต่ง ลักษณะคำประพันธ์ แก่นของเรื่อง ฉาก ตัวละคร และคุณค่าด้านภาษา

2.1.3 วิเคราะห์ในเชิงสังคม ได้แก่ ประเพณีทั้งประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ประเพณีเกี่ยวกับสังคมและความเชื่อ

2.2 เปรียบเทียบสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ต้นฉบับสมุดไทย) กับสุบินกุมารฉบับพระหลาก เอกธมฺโม และสุบินสำนวนแก้ววรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช ในประเด็นที่แตกต่างกัน ดังนี้

- 2.2.1 ผู้แต่ง
- 2.2.2 สมัยที่แต่ง
- 2.2.3 ที่มาของเรื่อง
- 2.2.4 ธรรมเนียมนิยมในการแต่ง
- 2.2.5 ชื่อตัวละคร
- 2.2.6 เนื้อเรื่อง

2.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา คือ แนวคิดด้านวรรณกรรม และแนวคิดด้านสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นรวบรวมข้อมูลและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

รวบรวมสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี และฉบับที่นำมาเปรียบเทียบ ได้แก่ สุบินชาติกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า วรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช ตลอดจนศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสุบินกุมาร

2. ขั้นศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูล

2.1 ศึกษา วิเคราะห์ เรื่องสุบินกุมาร ฉบับวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ในด้านลักษณะทั่วไป และคุณค่าด้านวรรณกรรมและสังคม

2.2 เปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง กับสุบินฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่าวรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช (2520) ตามวัตถุประสงค์และขอบเขตด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้ข้างต้น

3. ขั้นสรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

4. ขั้นนำเสนอผลการวิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง กับสุบินชาติกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่าวรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช เชิงวรรณกรรม และสังคม ทำให้ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการแต่งเนื้อเรื่อง ความแพร่หลาย และความแตกต่างของสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง สุบินชาติกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า

2. ทำให้ทราบขนบธรรมเนียม ประเพณี และความเชื่อของพุทธศาสนิกชนที่บันทึกไว้ในสุบินกุมาร (ฉบับวัดพิบูลทอง)

3. เป็นการอนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่นของไทย

4. เป็นฐานข้อมูลให้แก่ผู้ที่สนใจวรรณกรรมเปรียบเทียบ

5. เป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจจะค้นคว้าและวิจัยต่อไปทั้งในด้านวรรณกรรมพุทธศาสนา วรรณกรรมท้องถิ่น ตลอดจนด้านสังคมวิทยา

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง

วรรณกรรมสุบินกุมาร ฉบับวัดพิบูลทอง ที่กล่าวนี้ เป็นสมุดไทยขาวตัวดำ จำนวน 1 เล่ม หนา 37 หน้า จำนวน 130 หน้า ขนาดกว้างยาว 12x35.5 เซนติเมตร จารด้วยอักษรไทย พบที่วัดพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ซึ่งสมุดไทยฉบับนี้ได้มาด้วยความอนุเคราะห์ของท่านพระครูสุวรรณวิหารการ เจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง จังหวัดราชบุรี

เนื้อเรื่องของสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองคล้ายคลึงกับสุบินกุมารสำนวนต่างๆ ที่แพร่หลายกันอยู่ เช่น สุบินสำนวนเก่า วรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช (2520) สุบินคำกาพย์ (2509) สุบินสำนวนปักษ์ใต้ (วิโรจน์ ผดุงสุนทรารักษ์, 2526) และสุบินฉบับพระหลาก เอกมโหม (2548) เป็นต้น กล่าวคือจะเป็นเรื่องของสุบินกุมารซึ่งเป็นตัวละครเอกในเรื่องเป็นผู้มีความกตัญญูตเวทีต่อบิดามารดา และเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนา ได้ลามารดาออกบวชตั้งแต่อายุ 7 ปี อานาจนุญกุลทั้งปวงที่สุบินได้กระทำ สามารถช่วยบิดามารดาให้พ้นจากความทุกข์ทรมาน อันเกิดจากบาปซึ่งได้กระทำเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ได้รับความสุขสบาย เสวยทิพยสมบัติ ณ เมืองสวรรค์ ในส่วนที่แตกต่างกันจะเป็นรายละเอียดปลีกย่อยด้านชื่อเรื่องสุบินกุมาร เป็นวรรณกรรมที่ตั้งตามชื่อตัวเอกของเรื่อง อีกทั้งวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมารทุกสำนวนไม่ปรากฏชื่อกวีที่แน่นอน รวมทั้งสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองนี้ด้วยมิได้มีการระบุชื่อผู้แต่งไว้

จุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่องสุบินกุมาร คือมุ่งชักจูงใจให้เห็นความสำคัญของการบวชเพื่อจะได้สืบทอดศาสนา ดังคำประพันธ์ บทที่ 6-7

กล่าวตำนาน	สุบินกุมาร	ทรงสมภารมา	
เจ้าเรียนเขียนธรรม	ปรากฏหนักหนา	บวชในพระศาสนา	ลูถึงอรหันต์
โปรดแม่ให้พ้นทุกข์	โปรดพ่อให้เสวยสุข	ไปยังเมืองสวรรค์	
นางฟ้าแห่ห้อม	แวดล้อมนับพัน	เครื่องที่พอนันต์	อนเณกานา

ในด้านความแพร่หลายของวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมาร ถือได้ว่าเป็นวรรณกรรมที่มีความแพร่หลายมาก เคยเป็นหนังสือสำหรับเด็กที่อ่านได้บ้างแล้วฝึกหัดอ่านในสมัยก่อนที่จะมีการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญในสมัยรัชกาลที่ 5 วรรณกรรมสุบินกุมารปรากฏทั่วไปในประเทศไทยตั้งแต่ภาคเหนือตลอดถึงภาคใต้ เพราะเป็นเรื่องที่นอกจากจะให้แง่คิดเกี่ยวกับเรื่องศาสนาแล้ว ยังเป็นเรื่องที่ใช้อ่านเพื่อความสนุกสนานเพื่อให้เด็กฝึกทักษะในการอ่านเป็นนิทานสำหรับเด็กให้เด็กฟังแพร่หลายกันอยู่ทั่วไป

2. คุณค่าด้านวรรณกรรมของสุบินกุมาร ฉบับวัดพิบูลทอง

การศึกษาวิเคราะห์ที่สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองในเชิงวรรณกรรมพบว่า สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองเป็นวรรณกรรมที่ยึดธรรมเนียมนิยมในการแต่งแบบโบราณ คือมีการเริ่มต้นด้วยบทนมัสการพระรัตนตรัย ดังคำประพันธ์ บทที่ 1-2

ประนมขมชัว	นพนิ้วเหนือหัว	ไหว้พระศาสดา
อันทรงสมภาร	....ในออกมา	จึงจะได้นิพพานประนมเกศ
เกล้า	ไหว้พระธรรมเจ้า	อันเป็นแก่นสาร
นำสัตว์ทั้งฟอง	อันจะคลอพงมาร	ไว้ในแก่นสาร เดชะพระธรรม

อีกทั้งสุบินกุมารมีการดำเนินเรื่องโดยแทรกบทชมธรรมชาติ และบทคร่ำครวญความรู้สึก ซึ่งเป็นธรรมเนียมนิยมอีกอย่างหนึ่งในการแต่งวรรณกรรมไทย ดังบทคร่ำครวญความรู้สึกในคำประพันธ์บทที่ 123-126

เข้าเย็นเห็นหน้าลูกชาย	แม่จะตรอมใจตาย
ด้วยเจ้ามิได้รักษา	
เด้าตันเข้าสวนนานา	ล้มสูญหามา
จะกินพอได้ชื่นใจ	
ยับยั้งฟังแม่ก่อนรา	ลูกแก้วแม่อา
เจ้าอย่าให้แม่รำไร	
ร้อยซังคือตั้งหัวใจ	จากแม่วันใด
วันนั้นจะเป็นวันตาย	

ด้านแก่นหลักของเรื่องสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง ตรงกับสุบินกุมารสำนวนอื่นๆ ที่มีเค้าโครงเดียวกัน คืออานิสงส์ของการบวชซึ่งเป็นความเชื่อที่ฝังอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชนมาช้านาน

เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดแต่ละส่วนของเรื่อง เช่น ฉากต่างๆ ที่ช่วยสร้างบรรยากาศให้แก่เรื่อง หรือการสร้างตัวละครที่ให้มีทั้งฝ่ายดีและฝ่ายไม่ดี ซึ่งล้วนแล้วแต่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน ทั้งยังได้แง่คิดคติสอนใจควบคู่ไปด้วย

นอกจากนี้ในส่วนของคุณค่าด้านภาษา สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองเป็นวรรณกรรมที่ผู้รจนามีการเลือกใช้คำและสำนวนที่ก่อให้เกิดความไพเราะงามทางภาษา เช่น การใช้คำซ้อน คำซ้ำ การซ้ำคำ ดังตัวอย่างการซ้ำคำในคำประพันธ์บทที่ 216 เป็นการช่วยขยายความให้ชัดเจนและก่อให้เกิดความสมดุล เกิดจังหวะ เกิดความไพเราะขึ้น ดังนี้

เนรกลางองค์เล่า	แต่งตัวเพลๆ	ไม่เล่าไม่เรียน
เห็นสาวที่ไหน	ชอบใจไปเรียน	เที่ยวลอกเที่ยวเขียน
		เที่ยวเรียนคาถา

อีกทั้งยังมีการใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการได้ยินเสียงนั้นๆ และทำให้เข้าถึงหรือใกล้ชิดกับการพรรณนานั้นๆ มากยิ่งขึ้น ดังคำประพันธ์ในบทที่ 117

ผู้ใดทำบาป สัตว์ใหญ่สัตว์น้อย	ใจร้ายยุ่งย่าน บุญหยอเต่าปลา	ฆ่าสัตว์นานา เปิดไก่หมูม้า	นักหักอันมี (บทที่ 179)
ฆ่าวัวฆ่าควาย แรดช้างกวางทราย	เอามาซื้อขาย เนื้อเบื้อเสื่อสี	บิได้ปราณี แทงทำร้าย	บิได้กรุณา (บทที่ 180)

4. เปรียบเทียบสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองกับสุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า

สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองมีโครงเรื่องเหมือนกับสุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า วรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช แต่มีเนื้อเรื่องบางส่วน และหัวข้อบางประการที่แตกต่างกัน ผู้เขียนจึงใคร่จะนำสุบินกุมารทั้งสามสำนวนมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นรายละเอียดในบางประการที่แตกต่างกันนั้น ดังต่อไปนี้

ผู้แต่งและสมัยที่แต่งเรื่องสุบินกุมารทั้งสามสำนวน ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ด้านที่มาของเรื่องสุบินกุมารทั้งสามสำนวนมีที่มาแตกต่างกัน สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง ได้มาจากวัดพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี สุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม เป็นสมบัติของศูนย์วัฒนธรรมพัทลุง โรงเรียนสตรีพัทลุง และสุบินสำนวนเก่านั้น พระครูวินัยธร วัดชายนา อ้างว่าได้เรื่องนี้มาแต่นอกเขา (อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปัจจุบัน)

ธรรมเนียมนิยมหรือขนบนิยมในการแต่ง (literary convention) สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง สุบินชาตก คำกาพย์ ฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า มีลักษณะการแต่งที่ยึดตามแบบวรรณกรรมโบราณ ซึ่งจะยึดแบบครู กล่าวคือ เริ่มด้วยบทไหว้พระรัตนตรัย ไหว้ครูบาอาจารย์ กล่าวย่อเกียรติ ชมบ้านชมเมือง ชมธรรมชาติแล้วเริ่มเนื้อเรื่อง ในตอนจบมักนิยมด้อมตัวหรือออกตัว และนิยมบอกนามผู้แต่งหรือเหตุผลที่แต่งไว้ด้วย เป็นต้น

ชื่อตัวละครของสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง สุบินชาตกคำกาพย์ ฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า มีความเหมือนและความแตกต่างกัน ดังนี้ กล่าวคือ **ตัวเอกของสุบินกุมาร** ฉบับวัดพิบูลทอง สุบินชาตกคำกาพย์ ฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า ชื่อ “สุบินกุมาร” เหมือนกันทั้ง 3 ฉบับ **มารดาของสุบินกุมาร** ฉบับวัดพิบูลทอง ชื่อ “นางนาต” มารดาของสุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม ชื่อ “นางสุภาคิ” และมารดาของสุบินกุมารฉบับสุบินสำนวนเก่า ชื่อ “นางนาฏสุภาคิ” **บิดาของสุบินกุมาร** ฉบับวัดพิบูลทอง ไม่ปรากฏชื่อ เพียงแต่เรียกว่า “นายพราน” บิดาของสุบินกุมาร ฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า เรียกเหมือนกันคือ “พรานเนสาท” (เนสาทเป็นภาษาบาลี แปลว่าพรานป่าเงาะป่า ชาวประมง โจร)

ด้านเนื้อเรื่องของสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง สุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า มีความแตกต่างกันในหลายตอน ได้แก่ ตอนที่ปรากฏเวลาที่มารดาของ

สุบินกุมารนอนหลับฝัน ตอนที่ปรากฏผู้ทำนายฝันให้มารดาของสุบินกุมาร ตอนที่ปรากฏเวลา ทำขวัญและตั้งชื่อให้สุบินกุมาร ตอนที่นายพรานบิดาของสุบินกุมารหาของวิเศษมาถวายกษัตริย์ กรุงสวาวดี ตอนที่ปรากฏเกี่ยวกับการตายของนายพราน ตอนที่ปรากฏการจัดงานศพของ นายพราน ตอนที่ปรากฏอายุของสุบินกุมารตอนบวชเป็นสามเณร ตอนสุบินกุมารขออนุญาต มารดาบวช ตอนที่มารดาของสุบินกุมารถูกคร่าตัวไปลงนรก ตอนที่ปรากฏมารดาของสุบินกุมาร บวชเป็นชี ตอนที่เจ้ากรุงสวาวดีรับสั่งให้พระซีเล่าเรื่องเกี่ยวกับนรกให้ฟัง ตอนที่ปรากฏการ บวชเป็นพระภิกษุของสุบินกุมาร และตอนจบของสุบินกุมาร

การศึกษาในเชิงวรรณกรรมพบว่าสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง สุบินชาตฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่า เป็นวรรณกรรมที่ยึดธรรมเนียมนิยมในการแต่งแบบโบราณ คือมีการเริ่มต้นด้วยบทนมัสการพระรัตนตรัย มีการดำเนินเรื่องโดยแทรกบทชมธรรมชาติ และบทคร่ำครวญความรู้สึก

ด้านแก่นหลักของสุบินกุมารทั้งสามสำนวนมีเค้าโครงเดียวกัน คืออานิสงส์ของการบวช ซึ่งเป็นความเชื่อที่ฝังอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชนมาช้านาน

เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดแต่ละส่วนของเรื่อง เช่น ฉากต่างๆ ที่ช่วยสร้างบรรยากาศ ให้แก่เรื่อง หรือการสร้างตัวละครที่ไม่มีทั้งฝ่ายดีและฝ่ายไม่ดี ซึ่งล้วนแล้วแต่ช่วยให้ผู้อ่าน เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน ทั้งยังได้แง่คิดคติสอนใจควบคู่ไปด้วย

นอกจากนี้ในส่วนของคุณค่าด้านภาษา สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองเป็นวรรณกรรม ที่ผู้รจนามีการเลือกใช้คำและสำนวนที่ก่อให้เกิดความไพเราะงดงามทางภาษาหลายลักษณะ เช่น การใช้คำซ้อน คำซ้ำ การซ้ำคำ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ และการใช้สำนวนต่างๆ เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง สุบินชาตฉบับพระหลาก เอกธมโม และ สุบินสำนวนเก่าในเชิงสังคม พบว่าสุบินกุมารทั้งสามสำนวนกล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี ความเชื่อไว้อย่างโดดเด่น ทั้งประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ได้แก่ ประเพณีการเกิด, ประเพณีการทำ ขวัญเด็ก, ประเพณีการตั้งชื่อเด็ก, ประเพณีการบวช และประเพณีเกี่ยวกับสังคมได้แก่ ประเพณี สงกรานต์ นอกจากนี้ยังปรากฏความเชื่อในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ความเชื่อในเรื่องผลจากการทำบุญ และความเชื่อในเรื่องนรกสวรรค์ ซึ่งล้วนเป็นความรู้ให้ แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาด้านลักษณะทั่วไปของสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง เป็นสมุดไทยขาวตัวดำ จำนวน 1 เล่ม หน้า 37 หน้า กว้างยาว 12x35.5 เซนติเมตร จารด้วยอักษรไทย พบที่วัดพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ซึ่ง สมุดไทยฉบับนี้ได้มาด้วยความอนุเคราะห์ของท่านพระครูสุวรรณวิหารการ เจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง จังหวัดราชบุรี มีเนื้อเรื่องคล้ายคลึงกับสุบินกุมารสำนวนต่างๆ ที่แพร่หลายกันอยู่ เช่น สุบิน

ล้านวนเก่า วรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช (2520) สุนิบคำกาพย์ (2509) การศึกษาวิเคราะห์สุนิบคำนวนปักษ์ใต้ (วิโรจน์ ผดุงสุนทรารักษ์, 2526) และสุนิบชาดกฉบับ พระหลาก เอกธมโม (2548) เป็นต้น กล่าวคือจะเป็นเรื่องของสุนิบกุมารซึ่งเป็นตัวละครเอก ในเรื่องเป็นผู้มีความกตัญญูตเวทีต่อบิดามารดาและเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนา ได้ ลามารดาออกบวชตั้งแต่อายุได้ 7 ปี อำนาจบุญกุศลทั้งปวงที่สุนิบได้กระทำ สามารถช่วย บิดามารดาให้พ้นจากความทุกข์ทรมานอันเกิดจากบาปซึ่งได้กระทำเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ได้รับความ สุขสบาย เสวยทิพย์สมบัติ ณ เมืองสวรรค์ ในส่วนที่แตกต่างกันจะเป็นรายละเอียด ปลีกย่อย เช่น ชื่อของตัวละคร หรือเหตุการณ์บางอย่าง ทั้งนี้วรรณกรรมเรื่องสุนิบกุมาร ฉบับวัดพิบูลทองไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งและสมัยที่แต่ง มีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อชักจูงให้เห็น ถึงความสำคัญของการบวชเพื่อจะได้สืบทอดศาสนา ด้านความแพร่หลายของเรื่องสุนิบกุมาร ปรากฏตั้งแต่ภาคเหนือไปจนถึงภาคใต้ ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกได้ว่าเรื่องสุนิบกุมารเคยได้รับความนิยม เป็นอย่างมากในอดีต ทั้งยังใช้เป็นแบบเรียนเพื่อสอนกุลบุตรกุลธิดา จึงนับว่าเป็นวรรณกรรม เรื่องหนึ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในสังคมไทย นอกจากนี้การได้ค้นพบเรื่องสุนิบกุมารฉบับวัดพิบูลทอง จังหวัดราชบุรี ซึ่งอยู่ในภูมิภาคตะวันตก จึงเป็นสิ่งที่ช่วยตอกย้ำให้เห็นถึงความแพร่หลายของ วรรณกรรมเรื่องนี้ยิ่งขึ้นอีก

การศึกษาวเคราะห์สุนิบกุมารฉบับวัดพิบูลทองในเชิงวรรณกรรมพบว่า สุนิบกุมาร ฉบับวัดพิบูลทองเป็นวรรณกรรมที่ยึดธรรมเนียมนิยมในการแต่งแบบโบราณ คือมีการเริ่มต้น ด้วยบทนมัสการพระรัตนตรัย มีการดำเนินเรื่องโดยแทรกบทชมธรรมชาติ และบทคร่ำครวญ ความรู้สึก ถึงแม้จะไม่มีกรจบเรื่องโดยการออกตัวหรือบอกนามผู้แต่งไว้

ด้านแก่นหลักของเรื่องสุนิบกุมารฉบับวัดพิบูลทอง ตรงกับสุนิบกุมารล้านวนอื่นๆ ที่มีเค้าโครงเดียวกัน คืออานิสงส์ของการบวชซึ่งเป็นการเชื่อที่ฝังอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชน มาช้านาน

เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดแต่ละส่วนของเรื่อง เช่น ฉากต่างๆ ที่ช่วยสร้างบรรยากาศ ให้แก่เรื่อง หรือการสร้างตัวละครที่ให้มีทั้งฝ่ายดีและฝ่ายไม่ดี ซึ่งล้วนแล้วแต่ช่วยให้ผู้อ่านเกิด ความเพลิดเพลินสนุกสนาน ทั้งยังได้แง่คิดคติสอนใจควบคู่ไปด้วย

นอกจากนี้ในส่วนของคุณค่าด้านภาษา สุนิบกุมารฉบับวัดพิบูลทองเป็นวรรณกรรม ที่ผู้รจนามีการเลือกใช้คำและสำนวนที่ก่อให้เกิดความไพเราะงดงามทางภาษาหลายลักษณะ เช่น การใช้คำซ้อน คำซ้ำ การซ้ำคำ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ และการใช้สำนวนต่างๆ เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์สุนิบกุมารฉบับวัดพิบูลทองในเชิงสังคม พบว่าสุนิบกุมารฉบับวัดพิบูลทอง กล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณีความเชื่อไว้อย่างโดดเด่น ทั้งประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ได้แก่ ประเพณีการเกิด, ประเพณีการทำขวัญเด็ก, ประเพณีการตั้งชื่อเด็ก, ประเพณีการบวช และ ประเพณีเกี่ยวกับสังคมได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ นอกจากนี้ยังปรากฏความเชื่อในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ความเชื่อในเรื่องผลจากการทำบุญ และความ เชื่อในเรื่องนรกสวรรค์ ซึ่งล้วนเป็นความรู้ให้แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบสุบินกุมารทั้งสามสำนวน คือสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง สุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่าจะเห็นว่า สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง มีความแตกต่างกับ สุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม และสุบินสำนวนเก่าอยู่หลายประเด็น ได้แก่ ที่มาของเรื่อง ชื่อตัวละคร รายละเอียดบางตอนของเนื้อเรื่อง ในส่วนที่เหมือนกัน คือ ธรรมเนียมนิยมในการแต่งคุณค่าด้านวรรณกรรมและสังคม ส่วนในด้านของผู้แต่งและสมัย ที่แตงนั้นสุบินทั้งสามสำนวนยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด

อภิปรายผล

การศึกษาสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองในด้านลักษณะทั่วไป เป็นวรรณกรรมที่มีโครงเรื่องเหมือนสุบินกุมารสำนวนอื่นๆ ที่แพร่หลายอยู่ทั่วไป กล่าวคือเป็นเรื่องของสุบินกุมารตัวเอกในเรื่อง ซึ่งเป็นผู้มีความกตัญญูทวดต่อบิดามารดา และเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนา ได้ลามารดาออกบวชตั้งแต่อายุได้ 7 ปี อำนาจบุญกุศลทั้งปวงที่สุบินกุมารได้กระทำ สามารถช่วยบิดามารดาให้พ้นจากความทุกข์ทรมาน โดยเป็นเรื่องที่มีจุดมุ่งหมายให้เห็นความสำคัญของการบวชเพื่อจะได้สืบทอดศาสนา

ด้านความแพร่หลายของเรื่องสุบินกุมาร ผู้วิจัยมีความเห็นเช่นเดียวกับ ชวัญดี รักพงศ์ (2514, น. 54-55) ที่ได้เสนอความเห็นว่า “ต้นฉบับของสุบินคำกาพย์นี้มาจากภาคใต้ของประเทศ และเขียนด้วยถ้อยคำสำนวนภาษาปักษ์ใต้ แต่ถูกเปลี่ยนแปลงไปบ้างอาจจะเป็นเพราะการคัดลอกต้นฉบับตัวเขียนหรือตอนที่พิมพ์ก็เป็นได้ และถ้าว่าจะแต่งในภาคใต้เลยก็เดียวหรือคนปักษ์ใต้ได้ต้นฉบับมาจากภาคกลางและไปเปลี่ยนแปลงต่อๆ กันไปตามกาลเวลาที่สุตวิสัยที่จะทราบได้อีก” ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่าสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง น่าจะมาจากต้นฉบับเดียวกัน เนื่องจากเค้าโครงเรื่องของสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองเหมือนกับสุบินกุมารสำนวนภาคใต้หลายสำนวน ทั้งสุบินสำนวนเก่าวรรณกรรมของกวีชาวเมืองนครศรีธรรมราช (2520) สุบินคำกาพย์ (2509) การศึกษาวิเคราะห์สุบินสำนวนปักษ์ใต้ (วิโรจน์ ผดุงสุนทรารักษ์, 2526) และสุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมโม (2548) เป็นต้น

การศึกษาสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองเชิงวรรณกรรมมีธรรมเนียมนิยมในการแต่งโดยยึดตามแบบโบราณเช่นเดียวกับวรรณคดีไทยโดยทั่วไป คือมีการเริ่มเรื่องด้วยบทนมัสการพระรัตนตรัย เพราะพุทธศาสนิกชนชาวไทยเชื่อว่าการกล่าวอัญมูชาคุณพระศรีรัตนตรัยจะช่วยส่งเสริมความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต อีกทั้งผู้รจนาสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองใช้ภาษาได้ไพเราะงดงามก่อให้เกิดภาพพจน์ ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ และเกิดความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างชัดเจน โดยการใช้โวหารภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ และอภิปจน์

การศึกษาวรรณคดีหรือวรรณกรรมทำให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และแนวปฏิบัติต่างๆ ของคนในสังคมนั้นๆ ทั้งนี้การศึกษาวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเพณีความเชื่อต่างๆ มีทั้งประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย และประเพณีเกี่ยวกับสังคมคือประเพณีสงกรานต์ ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้เรื่องราว

การดำเนินชีวิตที่มีความละเอียดอ่อนในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่เริ่มลืมตาดูโลกจนกระทั่งตาย อีกทั้งยังปรากฏความเชื่อในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยที่สำคัญคือ ความเชื่อในเรื่องผลจากการทำบุญและความเชื่อในเรื่องนรก-สวรรค์ เรื่องผลของการทำดีทำชั่ว ซึ่งเป็นความเชื่อที่ช่วยเน้นให้เห็นถึงแก่นหลักของเรื่องนี้ คือ อาานิสงส์ของการบวช และผลบุญจากการบวชได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้การเปรียบเทียบสุบินกุมารทั้งสามล้านวน คือสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง สุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมฺโม และสุบินล้านวนเก่า พบว่าสุบินกุมารทั้งสามล้านวน มีโครงเรื่องเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองไม่มีการกล่าวถึงเจตนาของผู้เขียนหรือผู้คัดลอกไว้ในธรรมเนียมมณิยกรรมการแต่งหรือในตอนจบเหมือนเช่นสุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมฺโม และสุบินล้านวนเก่า นอกจากนี้สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองไม่มีบทยกย่องและบทชมโฉม จึงอาจสันนิษฐานได้ว่าผู้คัดลอกสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง อาจเป็นชาวบ้านธรรมดา เหตุเพราะชื่อของตัวละครซึ่งเป็นมารดาของสุบินกุมารในฉบับวัดพิบูลทองชื่อว่า นางนาฏ ในขณะที่สุบินฉบับพระหลาก เอกธมฺโม ชื่อว่า นางสุภาติ และสุบินล้านวนเก่าชื่อว่า นางนาฏสุภาติ อีกทั้งตอนทำศพนายพรานของสุบินชาตกฉบับพระหลาก เอกธมฺโม และสุบินล้านวนเก่า กล่าวว่า เป็นพิธีศพหลวง แต่สุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทองกล่าวแต่เพียงว่านายพรานผู้เป็นบิดาของสุบินกุมารถึงแก่กรรมเท่านั้น ไม่ได้กล่าวถึงพิธีทำศพแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามสุบินกุมารทั้ง 3 ฉบับนี้ ต่างก็ให้แง่คิดทางพุทธศาสนา สะท้อนให้เห็นผลกระทบของการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต และวัฏจักรแห่งการเกิด แก่ เจ็บและตาย หากประเพณีกรรมดีจะได้ไปจุดในชั้นสวรรค์ แต่หากประเพณีกรรมชั่วจะต้องได้รับโทษในนรกภูมิ

สุบินกุมารถือได้ว่าเป็นวรรณกรรมเรื่องหนึ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งของสังคมไทย และการได้ค้นพบเรื่องสุบินกุมารฉบับวัดพิบูลทอง จังหวัดราชบุรี ซึ่งอยู่ในภูมิภาคตะวันตก ช่วยตอกย้ำให้เห็นถึงความแพร่หลายและความเป็นที่นิยมของวรรณกรรมเรื่องนี้มากขึ้นอีก ดังนั้นอนุชนรุ่นหลังจึงควรอนุรักษ์และสืบทอดวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมารให้แพร่หลาย และดำรงอยู่สืบไป อีกทั้งควรหันกันมาสร้างความคิด ละเว้นความชั่ว เพื่อทั้งตนเองและสังคมจะได้อยู่กันอย่างสงบสุข

อนึ่งหน่วยงานทางราชการ รวมทั้งบุคคลทั่วไปควรตระหนักถึงคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น ควรศึกษาเรียนรู้รากเหง้า ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง และไม่ควรถังให้หนังสือที่มีคุณค่าเหล่านี้วางเก็บไว้ในตู้เพียงเพื่อเชยชม ควรที่จะมีการนำออกมศึกษาเผยแพร่สู่สาธารณชนให้ได้ศึกษาเรียนรู้ต่อไป เพราะวรรณกรรมเป็นสิ่งที่ให้ทั้งความรู้ คติสอนใจและภูมิปัญญาต่างๆ ทั้งยังช่วยสร้างความงดงามให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนในสังคมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจและสามารถนำมาศึกษาได้ในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ศึกษาสุบินกุมารที่ปรากฏในท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อมาเปรียบเทียบกับสุบินกุมารที่ผู้วิจัยได้ศึกษาไว้

2. ศึกษารวบรวมวรรณกรรมเรื่องสุบินกุมารที่ปรากฏอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย
3. ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องอื่นๆ เพื่อแสดงถึงคุณค่าเชิงวรรณกรรมและสังคม
4. ศึกษาวรรณกรรมไทยจากสมุดไทย ไบลาน จารึกต่างๆ ที่ยังไม่ได้รับการเผยแพร่ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานวรรณกรรมท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ต่อไป
5. ศึกษาวิวัฒนาการของคำ รูปคำ เสียงและสำนวนโวหารต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรมยุคต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- เกษม ขนบแก้ว. (2548). สุบินชาติค คำกาพย์ ฉบับพระหลาก เอกธมโม. *วรรณกรรมทักษิณ วรรณกรรมคัตสรร เล่ม 10*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ขวัญดี รักพงศ์. (2514). วิจัยเรื่องสุบินคำกาพย์. *วารสารศิลปากร*. ปีที่ 15 เล่ม 2.
- ชวน เพชรแก้ว. (2522). *วรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชประเภทศาสนา สุบินกุมาร พระเวสสันดร เจ้าแฉกรับพระมหาจักรพรรดิ*. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช.
- วิโรจน์ ผดุงสุนทรารักษ์, ร.อ. (2526). *วิเคราะห์สุบินกุมารสำนวนปักษ์ใต้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุบินคำกาพย์. (2509). พระนคร: กรมศิลปากร พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ชุนอภิพัฒนภักดี.
- สุบินสำนวนแก้ววรรณกรรมของชาวนครศรีธรรมราช. (2520). นครศรีธรรมราช. หน่วยประเคราะห์ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช.
- เสฐียรโกเศศ (พระยาอนุมานราชธน). (2506). *ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (เกิด-ตาย)*. พระนคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- อนุมานราชธน, พระยา. (2514). *วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ของไทย*. พระนคร: คลังวิทยา.